

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21-22 листопада 2024 року**

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнєшук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач науково-методичної лабораторії управлінської діяльності та забезпечення якості освіти, старший викладач кафедри філософії освіти КЗВО «Одеської академії непевної освіти Одеської обласної ради», к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №7, від 26 грудня 2024 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21-22 листопада 2024 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського , 2024. 134 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2
© Університет Ушинського, 2024

Триваючий воєнний стан в Україні посилив соціальні виклики: зменшення контингенту студентів через демографічний спад, міграцію та економічні труднощі; адаптація до змінених потреб молоді; підтримка психологічного стану учасників освітнього процесу в умовах постійного стресу та нестабільності. Для підтримки конкурентоздатності закладу освіти важливим є його позиціонування: активна інформаційна кампанія про переваги фахової передвищої освіти та профорієнтаційна робота.

Управління закладом освіти, особливо в умовах сучасних викликів, вимагає перш за все стратегічного планування та визначення завдань на період до 10 років, як інструменту подолання невизначеності. Також шляхами подолання викликів та запобігання і подолання ризиків є: розширення джерел фінансування (гранти, партнерські програми, платні послуги) та їх ефективне використання; інвестування у професійний розвиток викладачів; впровадження інноваційних технологій; цифровізація управлінських процесів та автоматизація адміністративних завдань; моніторинг і аналіз ризиків, що передбачає регулярну оцінку поточних загроз та адаптацію до нових умов.

Література

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145- VIII : станом на 02. лип. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 р. № 2745- VIII: станом на 23. берез. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
2. Іщенко А. Ю. Національна платформа цифрової освіти як пріоритетний інструмент оновлення вітчизняної освітньої системи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/cyfrova-osvita.pdf>. Назва з екрана.
3. Наказ МОН України «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності». 2021. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikatsiyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 18.11.2024).
4. Черненко Н. М. Ризик-менеджмент у закладах освіти Навчальний посібник Одеса 2020. 110 с. URL : <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/9759/1/Chernenko.%202020.pdf>

Данченко Наталія, Україна

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗМІН

Сучасні кризові явища, зокрема недостатня фінансова підтримка системи освіти, низькі показники якості освіти, недостатня мотивація педагогічного колективу та інші, вимагають ефективного управління у сфері освіти для їх

подолання. Успішна діяльність закладу освіти значно залежить від управлінської майстерності, особистих і ділових якостей керівника.

Звертаючись до проблем управління закладом освіти, сучасні дослідники (Г. Єльнікова, О. Зайченко, Н. Островерхова, Л. Даниленко, Л. Паращенко та ін.), трактують управління як діяльність, яка спрямована на вироблення рішень, контроль, організацію, регулювання об'єкта управління відповідно до заданої мети, аналіз і підведення підсумків на основі достовірної інформації. На думку Г. Єльнікової, управління – це особливий вид людської діяльності в умовах постійних змін зовнішнього та внутрішнього середовища, який забезпечує вплив на систему управління для збереження і впорядкування її в межах визначених параметрів на основі закономірностей її розвитку та дії механізмів самоуправління [1, с. 9-10].

Виділимо шляхи вдосконалення управлінської діяльності керівника закладу освіти, а саме:

1. Розвиток лідерських навичок, зокрема ефективного спілкування з підлеглими та ініціативність в ухваленні рішень, тобто бажання щось змінити на краще та досягти певних результатів. Так, за словами Г. Єльнікової, керівник повинен володіти навичками ефективного лідерства, здатністю мотивувати та інспірувати педагогічний колектив, створювати сприятливу атмосферу для професійного зростання та саморозвитку [2].

Звертаючись до досвіду управління освітніми установами, можна виділити п'ять типів лідерства [3]:

- технічне лідерство (керівник успішний і визнаний у плануванні, організації, складанні бюджету тощо, добре володіє ситуацією в господарських проблемах закладу освіти);

- комунікативне лідерство (керівник добре контактує з людьми, надає підтримку та намагається унеможливити конфлікти, сприяє розвитку творчості, впливає на формування моральних підвалин і етичних цінностей);

- освітнє лідерство (передбачає успішність керівника в діагностиці проблем закладу освіти і педагогічного колективу, наданні допомоги молодим педагогам);

- символічне лідерство (символом освітнього закладу стає прізвище керівника, а не назва закладу освіти);

- культурне лідерство (керівник у такому закладі освіти є головним носієм і зберігачем його культури, традицій і символів).

Керівник повинен навчитися використовувати весь спектр стилів, методів і типів впливу, які найкраще підходять для конкретної ситуації, що дозволить здійснювати управлінську діяльність максимально ефективною.

2. Використання сучасних інформаційних технологій в управлінні освітньою організацією оптимізує діяльність і передбачає організацію її інформаційного забезпечення. За словами О. Мармази, керівник повинен бути орієнтованим на використання сучасних інформаційних технологій для оптимізації управлінських процесів, забезпечення доступу до актуальної інформації та підвищення ефективності роботи [4, с. 59-63].

Серед ключових інформаційних технологій можна виділити: системи управління освітнім процесом (платформи, що допомагають автоматизувати розклад занять, контролювати відвідуваність, облік успішності); хмарні технології, які надають можливість зберігати та обмінюватися даними в реальному часі, що полегшує комунікацію всіх суб'єктів діяльності закладу освіти; інформаційні портали та мобільні додатки, що використовуються для покращення комунікації та зручності, щоб мати доступ до новин, розкладу, особистих даних та іншого. Загалом, впровадження сучасних інформаційних технологій дозволяє покращити управлінські процеси, забезпечити високу якість освіти, створити інтерактивне середовище для навчання та сприяти особистісному зростанню учасників освітнього процесу.

3. Співпраця та комунікація. Керівник повинен активно співпрацювати з педагогічним колективом, батьками та іншими зацікавленими сторонами. Важливо встановлювати ефективну комунікацію, враховувати думку та потреби всіх учасників освітнього процесу, забезпечувати відкритість та довіру [5, с. 10]. В умовах цифровізації освітнього процесу комунікаційний простір змінює професійне спілкування учасників у межах закладу освіти на всіх рівнях. Сучасне професійне спілкування – це результат пристосування освітнього процесу до нових умов, який забезпечується використанням цифрових інструментів, великих обсягів інформації, самостійною комунікативною діяльністю учасників. Відповідно, на сучасному етапі можна успішно використовувати для спілкування всю систему комунікаційних каналів.

Виокремлені шляхи вдосконалення управлінської діяльності керівника закладу освіти (розвиток лідерських навичок, використання сучасних інформаційних технологій в управлінні освітньою організацією та підтримка співпраці й комунікації) сприятимуть підвищенню ефективності управління, покращенню якості освіти та вирішенню проблемних ситуацій у діяльності освітнього закладу.

Література

1. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні. Харків : Крок, 1999. 301 с.
2. Єльнікова Г. В. Атестація керівників : проблеми і шляхи їх розв'язання. *Управління освітою*. 2003. № 21. С. 12-13.
3. Кравець В. П. Актуальні проблеми управління закладами освіти в контексті стратегії модернізації освітньої галузі. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2020. 310 с.
4. Мармаза О. І. Визначення рівня кваліфікації керівника школи. *Освіта та управління*. 1997. Т. 1. № 4. С. 59-63.
5. Маслов В. І. Психологічна основа моделі компетентності директора школи. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2003. № 1. С. 1-12.

ЗМІСТ

Секція 1	
Білинська М. СУЧАСНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ В КОРИСТУВАННІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ	3
Garakanidze Z. GEORGIA'S TECHNOCRATIC RISK ANALYSIS TO ENSURE ITS ECONOMIC SECURITY	7
Гжибовська Т., Дай Дапин СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ	10
Головчук Ю. ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛІДЕРСТВА В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	13
Горліченко А., Колесніков М. КОНТРОЛЬ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ	17
Данько О. ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЧИННИКІВ НА УПРАВЛІНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ	20
Казимир Я. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	23
Копусь О., Мельнік А. РОЗВИТОК ЗАКЛАДУ ОСВІТИ: СУЧАСНІ АСПЕКТИ	26
Мамутов Ф. ЧИННИКИ УПРАВЛІНСЬКОГО СПІЛКУВАННЯ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	27
Почетова В. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	30
Савчук С. СТРУКТУРА УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ЗЗСО)	34
Сакалюк О., Ван Чжипен САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ	36
Секція 2	
Груник І. ВИКЛИКИ ТА РИЗИКИ В УПРАВЛІННІ ЗАКЛАДОМ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	39
Данченко Н. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	42